

## Bölüm 9

# JİNEKOLOJİK KANSERLERDE DURUM VE EPİDEMİYOLOJİ, SINIFLANDIRMA VE EVRELEME YÖNTEMLERİ

Selcan BAKIR<sup>1</sup>  
Nevin HOTUN ŞAHİN<sup>2</sup>

### GİRİŞ

Kanser, dünyanın her ülkesinde önde gelen ölüm nedeni ve artan yaşam beklentisinin önünde önemli bir engel olarak yer almaktadır. Genel olarak, kanser insidansı ve mortalite yükü dünya çapında hızla artmaktadır.<sup>1</sup>

Kadınların ve erkeklerin sahip olduğu sağlık ve hastalık örüntüleri, kadınların doğurganlık özellikleri nedeniyle farklılık gösterir. Kadınların üreme sistemine bağlı olarak gelişen hastalık yüklerini erkeklere göre üç kat daha fazla deneyimledikleri bilinmektedir.<sup>2</sup> Kadınlarda en sık görülen üreme sistemi hastalıklarından biri jinekolojik kanserlerdir.

Her yıl, dünya çapında 1.300.000'den fazla kadına jinekolojik malignite teşhisi konmaktadır.<sup>3</sup> Jinekolojik kanserler, kadınların üreme organlarında gelişen kanserlerdir ve başladığı üreme organına göre isimlendirilirler. Serviks, uterus, overler, vajina ve vulvada oluşurlar.<sup>4</sup> Hem dünyada hem de ülkemizde jinekolojik kanserlerin insidans ve mortalite açısından ilk on kanser çeşidi içinde yer aldığı bilinmektedir.<sup>5</sup>

### 1. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE JİNEKOLOJİK KANSERLERDE DURUM

Global Kanser İstatistikleri (GLOBACAN) 2020 verilerine göre dünya genelinde her sene 9,2 milyon kadına yeni kanser tanısı konurken, 4,2 milyon kadın kanserden dolayı hayatını kaybetmektedir. En sık görülen kadın kanserleri arasında ilk sırada meme kanseri (%24,5), dördüncü sırada serviks kanseri (%6,5), altıncı

<sup>1</sup> Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, selcanbakir244@gmail.com

<sup>2</sup> Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, nevin.sahin@iuc.edu.tr

**Tablo 11: Vajinal Kanser FIGO (Federation of Gynecology and Obstetric) Evrelemesi 2009 <sup>12</sup>**

Evre	Tanım
Evre 0	Karsinoma in situ, İntraepitelyal karsinoma.
Evre I	Kanser sadece vajina duvarında bulunur.
Evre II	Kanser vajina duvarından subvajinal dokuya yayılmıştır. Kanser pelvis duvarına yayılmamıştır.
Evre III	Kanser pelvis duvarına yayılmıştır.
Evre IVA	Kanser şu organlardan bir veya birden fazlasına yayılmıştır: Mesane mukozası, rektum mukozası, mesane, rahim, yumurtalıklar ve serviks bulduğu pelvis bölgesinin ötesine.
Evre IVB	Kanser, vücudun akciğer veya kemik gibi vajinaya yakın olmayan kısımlarına yayılmıştır.

## SONUÇ

Hemşireler jinekolojik kanser bakımının her aşamasında önemli rol ve sorumlulukları olan sağlık personelleridir. Kanser kontrolünde hemşirenin kanseri önleme, tarama ve tanılamada danışmanlık yapma, bakım verme, sağlık eğitimi verme, kanser vakalarını yönetme ve araştırma yapma gibi önemli rol ve sorumlulukları vardır. Bu sebeple hemşirelerin jinekolojik kanserler ve epidemiyolojileri, evreleme ve sınıflandırma yöntemleri ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları önemlidir.

## KAYNAKÇA

1. Sung, H., Ferlay, J., Siegel, R. L., Laversanne, M., Soerjomataram, I., Jemal, A., & Bray, F. (2021). Global cancer statistics 2020: GLOBOCAN estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries. *CA: a cancer journal for clinicians*, 71(3), 209-249.
1. CETİŞLİ, N. E. Kadın Sağlığı Sorunları ve Bilimsel Araştırma Alanları. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(2), 3-6.
2. Schuurman, T., Zilver, S., Samuels, S., Schats, W., Amant, F., vanTrommel, N., & Lok, C. (2021). Fertility-sparing surgery in gynecologic cancer: a systematic review. *Cancers*, 13(5), 1008.
3. Centers for Disease Control and Prevention (2021). *Cancer*. (Erişim Tarihi 25 Eylül 2021. Erişim Adresi: [https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/istatistik/Turkiye\\_Kanser\\_Istatistikleri\\_2017.pdf](https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/istatistik/Turkiye_Kanser_Istatistikleri_2017.pdf))
4. EROĞLU, K., & Gülten, K. O. Ç. (2014). Jinekolojik kanser kontrolü ve hemşirelik. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 1(2), 77-90.
5. Aydoğdu, S. G. M., & Özsoy, Ü. (2018). Serviks kanseri ve HPV. *Androloji Bülteni*, 20, 25-29.
6. Uçar, T. & Bekar, M. (2010). TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA JİNEKOLOJİK KANSERLER. *Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi*, 13(3), 55-60.
7. Zhang, S., Xu, H., Zhang, L., & Qiao, Y. (2020). Cervical cancer: Epidemiology, risk factors and screening. *Chinese Journal of Cancer Research*, 32(6), 720.

## Jinekoloji Hemşireliği

8. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2017). *Türkiye Kanser İstatistikleri*. (Erişim Tarihi 25 Eylül 2021. Erişim Adresi: [https://hsqm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/istatistik/Turkiye\\_Kanser\\_Istatistikleri\\_2017.pdf](https://hsqm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/istatistik/Turkiye_Kanser_Istatistikleri_2017.pdf))
9. Can, G. (2020). *Onkoloji Hemşireliği*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi
10. Taşkın, L. (2016). *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*. Ankara: Akademisyen Kitabevi
11. National Cancer Institute (2021). *CancerTypes*. (Erişim Tarihi: 1 Ekim 2021. Erişim Adresi: <https://www.cancer.gov/types#g>)
12. Robert H. Lurie Comprehensive Cancer Center of Northwestern University (2021). *GynecologicCancers*. (Erişim Tarihi: 30 Eylül 2021. Erişim Adresi: <https://www.cancer.northwestern.edu/types-of-cancer/gynecologic/index.html>)
13. Morice, P., Leary, A., Creutzberg, C., Abu-Rustum, N., & Darai, E. (2016). Endometrial cancer. *The Lancet*, 387(10023), 1094-1108.
14. Açmaz, G., Aksoy, H., Cingilloğlu, B., Madendağ, Y., Aksoy, Ü., Özyurt, S., & Uysal, G. Endometrial Kanser Saptanan Olgularda Operasyon Sonuçlarının Ve Bazı Prognostik Faktörlerin Değerlendirilmesi. *Bozok Tıp Dergisi*, 5(1), 18-24.
15. Pinar, G., Algier, L., Doğan, N., & Kaya, N. (2008). Jinekolojik Kanserli Bireylerde Risk Faktörlerinin Belirlenmesi. *International Journal of Hematology&Oncology/UHOD: Uluslararası Hematoloji Onkoloji Dergisi*, 18(4).
16. Momenimovahed, Z., Tiznobaik, A., Taheri, S., & Salehiniya, H. (2019). Ovarian cancer in the world: epidemiology and risk factors. *International journal of women's health*, 11, 287.
17. Erdem, S. S., Parlar, R. E., AkgülObeidin, V., & Şahin, U. (2017). Skov-3 over kanseri hücre hattında fotodinamik terapi uygulaması.
18. Kandemir, H. (2018) Preoperatif Görüntüleme Yöntemlerinin (MR, BT, 18F-FDG PET/BT) Over Kanserinin Yayılımını Saptamada ve Tedavi Yöntemini Belirlemede Etkinliği.
19. Uzun, A. (Ed.) (2020). *Jinekolojik Kanserler*. Ankara: Akademisyen Kitabevi
20. GÜNER, H., ÖZPOLAT, E., & Tuncay, N. A. S. (2000). Vajinal Kanserler. *Journal of Clinical Obstetrics&Gynecology*, 10(1), 1-6.